

MEMUR-SEN
KADIN KOMİSYONU
"ÖRGÜTLÜ KADIN GÜÇLÜ TOPLUM"

ŞİDDET VE ÇATIŞMA

ORTAMINDA

KADIN VE AİLE

PANEL / ÇALIŞTAY

SONUÇ BİLDİRGESİ

1 ARALIK 2024 / ANKARA

MEMUR-SEN

KADIN KOMİSYONU

"ÖRGÜTLÜ KADIN GÜÇLÜ TOPLUM"

MemurSenKadin

ŞİDDET VE ÇATIŞMA
ORTAMINDA
KADIN VE AİLE

PANEL / ÇALIŞTAY

SONUÇ BİLDİRGESİ

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Gününden başlayarak 10 Aralık İnsan Hakları Gününe kadar devam edecek olan 16 Günlük Aktivizm Kampanyası kapsamında, toplumda artan şiddet olaylarına, şiddetin küresel boyutta bir sorun oluşuna ve en çarpıcı yüzünün savaş ve çatışma ortamında ortaya çıktığına dikkat çekmek; kadına yönelik şiddetle mücadele söylemi altında sapkın ideolojilerin aile kurumunu ve değerlerimizi ifsad etme niyetlerini ifşa etmek ve şiddetle mücadelede çok yönlü, bütüncül, toplumsal uzlaşya dayanan politikalar belirlemek amacıyla Memur-Sen Kadınlar Komisyonu tarafından 1 Aralık 2024 tarihinde Memur-Sen Genel Merkezinde “Şiddet ve Çatışma Ortamında Kadın ve Aile” Çalıştayı düzenlenmiştir.

Çalışmaya 50’ye yakın sivil toplum kuruluşunun yönetimlerinden, başkanlık ve başkan yardımcılığı düzeyinde temsilciler ile 20’ye yakın akademisyen, aktivist, avukat, yazar ve araştırmacı katılım sağlamış; müzakereci olarak fikirlerini, eleştirilerini ve çözüm önerilerini dile getirme fırsatı bulmuşlardır.

Çalıştayda şiddet olgusu bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmış, olguyu ortaya çıkaran sebeplerden toplumsal sonuçlarına kadar kapsamlı şekilde değerlendirilmiştir. İnsan onurunun korunduğu, şiddetten uzak, mutlu bir toplumun güçlendirilmesine yönelik önerilerin raporlanması amacıyla istatistiklerle şiddet olgusu, çatışma ortamında yaşanan hak ihlalleri, ailenin korunması ve aile içi şiddetin önlenmesi, toplumsal değerler ve şiddetle mücadele, sapkın ideolojiler karşısında neslin himayesi, eğitim ve çalışma hayatında şiddet, şiddetin önlenmesi ve medya, şiddetle mücadelede sivil toplumun rolü gibi konular derinlemesine irdelenmiştir.

Çalıştay’ın sonunda, aşağıda yer alan hususlar Çalıştayın sonuçları olarak 5 ana başlıkta tespit edilmiştir:

1- Şiddet ve Çatışma Ortamına Maruz Kalan Kadın ve Aileye Yönelik Tespit ve Öneriler

- ➔ Şiddet sadece ülkemizin veya bölgemizin değil tüm dünyanın, yeryüzünün ortak problemidir. Hayat standardının oldukça yüksek olduğu ülkelerde bile kadına yönelik şiddet oranları **%20**'lerde, **%30**'larda seyretmektedir.
- ➔ Kadına yönelik şiddetin en acımasız boyutu savaş ve çatışma ortamında görülmektedir. İsrail'in **7 Ekim 2023**'ten beri aralıksız devam eden saldırılarında **17.215 çocuk** ve **11.742 kadın katledilmiştir** ki soykırım hâlen devam etmektedir. Hayatta kalanların ise her gün açlık ve yoksullukla boğuştuğuna, en temel sağlık hizmetlerine bile ulaşamadığına, gebe kadınların sokaklarda doğum yaptığına, bebek ölümlerinin korkunç sayılara ulaştığına ve kadınların yardım kuyruklarında can verdiğine şahit olunmaktadır.
- ➔ Savaş ve çatışma ortamında başta yaşam olmak üzere, sağlık, eğitim, güvenlik, temiz ve yaşanabilir çevre, barınma, beslenme, ailenin korunması ve özel hayatın gizliliği, seyahat gibi en temel insan haklarından bile mahrum kalınmaktadır. Göç, yerinden edilme, mültecilik ve benzeri durumlar, kadınların ve ailelerin güvencesiz bir yaşam sürmelerine neden olmakta, kişileri şiddet ve ayrımcılığa karşı daha savunmasız hale getirmektedir. Kadın ve aileye özel barınma alanları, temel hizmetlere erişim sağlanmalı; göç ve yerinden edilme nedeniyle travma yaşayan bireyler için psikososyal destek verilmelidir.
- ➔ Şiddetin sadece kadınlar üzerinden konuşulması, failin erkeklerden ibaret görülmesi ve ev içi şiddetin, aile müessesesini hedefe oturtan kışkırtıcı bir üslupla ele alınması; aileyi imha ve nesli ifsat gayesi taşıyan toplumsal bir tehdit olarak görülmelidir.
- ➔ Toplum barışının, güvenliğinin ve huzurunun aileden geçtiği; aile dağılırsa toplumun da dağılacağı bilinerek şiddete karşı mücadelenin aileye rağmen değil, aileden başlamak suretiyle tüm topluma yayılması sağlanmalı; ailenin sağlıklı ilişkiler ve güven temelinde kurulması için çalışılmalıdır.
- ➔ Kadına ve aileye yönelik şiddet, yalnızca fiziksel boyutuyla ele alınmamalıdır. Şiddet ekonomik, sözlü, cinsel, psikolojik, dijital yönleri de olan çok boyutlu bir sorundur. Kadının ve ailenin toplumsal konumunu zayıflatmaktadır. Şiddete ilişkin çözüm önerileri değerlendirilirken tek bir şiddet biçimini ele alarak, diğer şiddet türlerinin göz ardı edilmesine imkan verilmemelidir.

- ➔ Şiddetle mücadelede yalnızca cezaları artırmak yeterli sonuçlar vermemektedir. Etkili bir çözüm için bütüncül ve süreklilik esasına dayalı yaklaşımlar getirerek, şiddete hukuk, ekonomi, siyaset, istatistik, sosyoloji, psikoloji, din, felsefe gibi farklı disiplinlerin katkılarıyla, bilimsel ve disiplinler arası bir anlayışla yaklaşılmalı ve çözüm için manevi değerlerimizden de destek alınmalıdır. Şiddeti önlemek için altyapı çalışmaları mağdura ve faile karşı yapılmalı; ancak tek bir insan, kadın, çocuk dahi öldürülmüş ya da şiddete maruz bırakılmış olsa bile **“Bir insanı öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir”** esasıyla her olay ciddiye alınmalı ve önlenmelidir.
- ➔ Günümüz dünyasında sosyal medya ve dijital araç kullanımlarının artmasıyla literatüre yeni bir şiddet türü olan dijital şiddet eklenmiştir. Siber zorbalık, kişisel bilgilerin izinsiz paylaşılması, dijital platformlar üzerinden tehdit mesajları gönderilmesi gibi kadınların ve çocukların güvenliğini ve mahremiyetini tehdit eden tüm unsurlara karşı tanımlar açık ve net şekilde yapılmalı, sosyal medya kullanımına yaş sınırı getirilmeli, **“İnternette Suç İşlenmesinin Önlenmesine Dair Kanun”** gereğince özellikle internet medyası üzerinde işlenen suçların önlenmesi ile ilgili özel önlemler alınmalıdır.
- ➔ Şiddet ve çatışma ortamında kadınların karşılaştığı en acı tecrübelerden birisi de cinsel şiddet vakalarıdır. Cinsel şiddete uğrayan kadınlar hem fizyolojik hem psikolojik olarak onarılması çok zor zararlar görmektedirler. Bu saldırılar kimi zaman yerinden edildikleri ülkede yaşanırken kimi zaman da göç sürecinde geçilen ülke veya sonrasında gidilen ülkede yaşanmaktadır. Göçmen kadınların cinsel istismara uğramalarıyla ilgili çalışmalar yaşanan vakaların sıklığını ve faillerin kimler olduğunu ele alsa da bu istismarın oluşmasına zemin hazırlayan bağlamsal mekanizmalar üzerinde gerektiği kadar durmamaktadır. Bu bağlamda kadınları cinsel saldırılar karşısında korumak adına yasal düzenlemelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

2- Çalışma Hayatında Şiddete Yönelik Tespit ve Öneriler

- ➔ Ekonomik, sosyolojik ve kültürel alanda yaşanan değişimler; tarih boyunca toplumsal hayat içerisinde zaten varolan ve daima üreten kadınları, sosyal hayatın asli aktörü, üretim sürecinin vazgeçilmez parçası ve çalışma hayatının inkâr edilemez unsuru hâline getirmiştir.
- ➔ Çalışma hayatında kadınların, gerek haklarının kullanımında gerekse kariyer süreçleri gibi pek çok alanda karşılaştıkları en büyük sorunlardan biri mobbingdir. Bu bağlamda, mobbingin insan hakları ve temel hak ve özgürlükleri ihlal eden bir şiddet türü olduğu göz önüne alındığında mobbinge yönelik farkındalık yaratmak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, sendikalar ve diğer sosyal taraflar aracılığıyla kamu kurum ve kuruluşlarında seminer, panel, konferans, çalıştay gibi eğitim ve bilgilendirme toplantıları düzenlemeli; hem yönetici tutumları hem de çalışma ortamında karşılaşılan mobbing fiillerinin tespiti için **“mobbing birimleri”** kurulmalı; **Alo 170** hattına gelen ihbar ve şikâyetler etkili bir şekilde soruşturulmalı; kadın kamu görevlilerine yönelik **“mobbing/ psikolojik taciz”** fiilini işlediği kesinleşenler hakkında ilgili mevzuatında belirtilen yaptırımlar bir kat artırılmış uygulamalarla mobbingin engellenmesi sağlanmalıdır.
- ➔ Kadınların çalışma hayatında karşılaştığı cinsiyete dayalı ayrımcılık, çalışma hayatındaki kadını ekonomik olarak yoksullaştırdığı ve dezavantajlı konuma soktuğu tespit edilmiştir. Bu eşitsizliğin giderilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
- ➔ Kadın doğum izinleri ebeveyn izni olarak ele alınmalı, yalnızca anneye değil babaya da sorumluluk yüklenmeli, böylece aile kurumu güçlendirilmelidir. Analık izni süreleri iyileştirilerek kadın istihdamının artırılması sağlanmalı, çalışan kadınların da haklarının korunması ve iyileştirilmesi için çeşitli düzenlemeler yapılmalı, kamu görevlilerine **“çocuğun mecburi ilköğretim çağına kadar”** yarım zamanlı çalışma hakkı tanıyan ancak Yönetmelik ile düzenlenmediği için kullanılmayan **“doğum sonrası yarım zamanlı çalışma”**ya dair haklara yönelik gerekli düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca tam istihdam güvencesiyle kısmi çalışma modelleri geliştirilmeli, dünyada birçok ülke tarafından uygulanan haftalık 4 gün çalışma şekli ülkemizde de başta ka-

din çalışanlara olmak üzere uygulanmalı, çocuk sayısına göre çalışma saatlerinde düzenlemeye gidilmelidir. Yıllık izin düzenlemelerinde yer alan ve çalışma süresine göre artan izin hakkında iyileştirmeler yapılmalı; başta kadın çalışanlara (eşi çalışmayanlar için erkek çalışana) yıllık izin sürelerinde çocuk sayısına göre ilave gün sayısı eklenmelidir.

- ➔ İş-aile uyumunun sağlanması kadın istihdamı açısından en önemli hususlardan biridir. Kadınlar, ev ve iş yerindeki sorumlulukların ağırlığı sebebiyle kendilerini fiziksel ve psikolojik olarak yıpranmış hissetmekte, kendilerine ve ailelerine de yeterince vakit ayıramamaktadır. Çocuğun belirli bir yaşa kadar annenin yanında özgüvenli bir şekilde büyümesi; anne sevgisi, ilgisi ve anne sütü ile anneden ayrı kalmadan yetişmesi için kadınların hayatını kolaylaştıracak şekilde **24 saat kreş imkanı sağlanmalıdır**. Bu bağlamda belirli sayıda çalışanın olduğu işyerlerinde kreş açılması zorunlu hale getirilmeli; sayı şartını sağlamayan işyerlerinde ise çalışana kreş ödeneği verilmelidir.

- ➔ Son yıllarda istatistiksel verilerle de tespit edildiği üzere doğum oranlarında ciddi oranda düşüş yaşanmıştır ve doğum oranlarındaki düşüş aile kurumunu tehdit etmektedir. Doğum oranları kişisel tercihlerden, eğitim süresi, gelir elde etmeye elverişli durum, kariyer planlaması, iş-aile-sosyal yaşam uyumu ve diğer konulara ilişkin mevcut durumlardan etkilenmektedir. Kadınları doğuma teşvik edecek, sosyal güvenlik sisteminde aile dostu vergi politikalarını önceleyecek ve gelecek nesillerin devamını sağlayacak teşvik düzenlemeleri getirilmelidir.
- ➔ Yönetim mekanizmalarında yer alan kadın oranında ciddi bir düşüklük olduğu görülmektedir. Kadınların, yönetim kademelerinde ve karar mekanizmalarında yer almasının önündeki engeller araştırılmalıdır. Liyakat esasları göz ardı edilerek kişinin sadece kadın ya da erkek olması nedeniyle üst düzey yöneticilik pozisyonunda olması düşüncesinden ziyade yöneticilik yapabilecek yeterliliğe sahip olma özelliği temel ilke olarak benimsenmelidir. Kadınların karar mekanizmalarında yer alması cinsiyetinden dolayı engellenmemelidir.

BİRLİKTE ÖRGÜTLÜ ÖRGÜTLENEREK GÜÇ

MEMUR-SEN
KADIN KOMİSYONU

*"Organize Kadın
Çalışır Toplum."*

ŞİDDET VE ÇATIŞMA ORTAMINDA
KADIN VE AİLE

PANEL / ÇALIŞTAY

1 ARALIK 2024 / MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU

MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU

MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU MEMUR-SEN KADIN KOMİSYONU

MEMUR-SEN
KADIN KOMİSYONU

*"Organize Kadın
Çalışır Aile."*

- ➔ Aile hayatı uyumunun sağlanması için eşlerin birlikte ve aynı şehirde yaşaması elbette kaçınılmazdır. Ancak kimi kamu görevlileri özellikle de 2022 yılında sözleşmeli personel pozisyonlarından kadroya geçen kamu görevlileri "3+1 sistemi" sebebiyle dört yıl tayin talebi verememekte, aile hayatlarını eşlerinden ve çocuklarından ayrı geçirmek zorunda kalmaktadırlar. Memur-Sen'in mücadelesi, devletin iradesiyle güvencesiz istihdam olan sözleşmeli personel pozisyonunun tamamen kaldırılarak güvenceli istihdama geçilmesi büyük bir başarı iken; bu başarı, 3+1 sistemi gibi ailelerin bir araya gelmesini engelleyen ayrıntılarla gölgelenmemelidir. 3+1 sistemi tamamen kaldırılmalı, imkân olmayan durumlarda süre sınırında azaltımlara gidilmelidir.
- ➔ Kırsal alanda çalışan kadınlara ekonomik destek sağlanmalı; tarımsal üretim teşvik edilmelidir. Özellikle kırsalda yaşayan ailelere; hayvan, besi ve üretim araç gereci gibi aynı yardımlar ile bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimler verilmelidir.

3- Sivil Toplumun Etkisinin Güçlendirilmesi ile İlgili Tespit ve Öneriler

- ➔ Şiddeti ontolojik bir yaklaşımla ele almakta yarar görülmektedir. Bugün dünyaya yön veren, nizam veren sistem başlı başına, tüm kılcallarına kadar şiddet üretmektedir. Seküler kültürün, küresel kültürün temel kodlarında rekabet, çatışma, baskı ve gücün yüceltilmesi söz konusudur. Güç arttıkça çevresinde de tehdit üretmektedir. Batıdaki sistemin, paradigmaların başka kültürlerle empoze edilmek istenmesi de şiddetin bir başka versiyonudur. Bu nedenle şiddetle mücadelede medeniyet değerlerimiz dikkate alınarak ortak bir dil/söylem oluşturulmalı, şefkat, muhabbet, hakkaniyet gibi olumlu değerlerle, kendi inanç ve kültürel kodlarımızın himayesinde aile ve değerler merkezli paydaşlıklar kurulmalıdır.
- ➔ Yaşamın her katmanına yayılmış olan şiddet olgusunun, toplumsal uzlaş ve eylemde birlik sağlanmadan ortadan kaldırılması mümkün değildir. Sivil toplum örgütlerinin, kamu kurum ve kuruluşlarının, kamuoyunun, insani ve ahlaki değerlerimizi merkeze alan; aileyi ve nesli gözetken, ortak bir söylem geliştirmesi ve birlikte hareket etmesi gerekmektedir.
- ➔ Şiddetin önlenmesi ve şiddete yönelik politika üretilmesi yalnızca devletin ve yasa- ma erklerinin sorumluluğunda değildir. Şiddet, toplumu oluşturan ve topluma fayda üreten özelden tüzele tüm kuruluşların ve kişilerin (kadın-erkek tüm bireyler, aile, eğitim sistemi, yasama erki, yargı mercileri, medya, kolluk, özel sektör patronları, vs) sorumluluğundadır. Bu sebeple, şiddetin her türüne karşı gereken tepki ortak bir söylem çerçevesinde gösterilmelidir.
- ➔ Toplumsal taleplerin yerine getirilmemesinin, tekliflerin hayat bulmamasının, sonuç alamamanın, çözümde bereketsizliğin nedeni örgütsüz bir mücadeleye sahip olmaktır. Aynı düşünen ama aynı sancıları yaşayanların aynı eylemde buluşması elzemdir. Nesillerin güvenli limanı, ilmin beşiği, son sığınak olan güvenin ve huzurun kaynağı aileyi korumak; inancımıza ve değerlerimize sahip çıkarak medeniyet mirasını sonraki kuşaklara güvenle aktarmak; yeryüzünde yaşanan zulme karşı durmak; ihtiyaç duyulduğu an mazlumun ve mağdurun derhal yanında olmak için sivil toplumun ortak bir çatı altında bir araya gelmesi, gerekirse platform kurarak birlikte hareket etmesi gerekmektedir.

4- Şiddete Karşı Bilinçlendirme Faaliyetleri ve Eğitim ile İlgili Tespit ve Öneriler

- ➔ Şiddete ilişkin tam ve güvenilir verilerin toplanamadığı, birçok ülkenin şiddet istatistiklerini paylaşmaktan imtina ettiği anlaşılmaktadır. Buna karşılık şiddetle mücadelede etkili politikaların üretilebilmesi için ihtiyacın doğru bir şekilde saptanması ve analiz edilmesi elzemdir. Şiddet verilerinin toplanması ve istatistiklerin konunun ilgilileri ile paylaşılması için gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.
- ➔ Şiddeti önlemek için öncelikle doğru bir tanım yapılmalı ve konuya geniş bir perspektiften yaklaşılmalıdır. İnsan ve değerler merkezli bir anlayışla hareket edilmelidir.
- ➔ Şiddetle mücadelede güven temeline dayalı ailenin önemi ihmal edilmemelidir. Ebeveynlere çocuk yetiştirme konusunda destek olunmalı; çocuğa ayrılan zaman önemsenmelidir. Eğitimler yalnızca kadınlara değil erkeklere ve çocuklara da verilmeli, **“Baba Eğitimi-Aile Eğitimi”** programlarıyla şiddetin önlenmesi için temel oluşturulmalıdır. Ayrıca şiddetle mücadelede taraflarla empati kurulmalı; sevgi ve merhamet dili kullanılmalıdır.
- ➔ Şiddetle mücadelede kalıcı çözüm yaranın pansuman edilmesi değil, hastalığın tedavisidir. Şiddete neden olan koşullara, diğer deyişle şiddetin kökenlerine odaklanılmalı (alkol, uyuşturucu, bağımlılıklar, psikolojik sorunlar, eğitimsizlik vb gibi), psiko-sosyal risk faktörleri belirlenmeli ve bu kapsamda proaktif çalışmalar yürütülmelidir.
- ➔ Şiddeti doğuran en önemli sebeplerinden biri bağımlılık/ madde kullanımınıdır. Bu nedenle şiddetle mücadelenin bir yolu da bağımlılıkla mücadeleden geçmektedir. Sadece şiddet uygulayanlar değil şiddet mağdurları da bağımlı olma noktasında yüksek potansiyel taşımaktadırlar, zira bireyler bağımlı olmayı şiddetten kaçma yöntemi olarak görebilmektedir. Özellikle şiddete uğrayan kadınların bağımlılığı çare olarak görmemeleri için farkındalık çalışmaları ve sosyo-kültürel etkinlikler, spor-sanat faaliyetleri önemsenmelidir.

- ➔ Şiddeti besleyen kök nedenlerden birinin de yoksulluk olduğu söylenebilir. Yoksullukla mücadele noktasında insanları üretimin bir parçası hâline getirmek suretiyle istihdama dâhil etmek ve böylece hem sosyalleşmelerine hem geçimlerine katkı sunmak şiddeti önlemede önemli ve önleyici bir çözüm yoludur.
- ➔ Şiddetin önlenmesinde en önemli adımlardan biri, şiddet konusunda toplumsal farkındalığın artırılmasıdır. İnsani ve ahlaki ilkelerimiz korunmalı, değer kazanımlarını artırıcı çalışmalarla değer yozlaşmasının ve şiddeti üreten toplumsal önyargıların önüne geçilmelidir.
- ➔ Özellikle çocuk ve gençler için savunma sporları, hem şiddetten doğrudan korunmada hem karakter gelişimini sağlayarak kendine daha çok güvenen bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir araç olarak görülmelidir. Öte yandan sporla uğraşmanın kişinin öfke kontrolünü sağlamada ve şiddeti önlemede son derece olumlu katkılarının olduğu değerlendirilmiştir.
- ➔ Yetiştirdiği aile, büyüdüğü çevre, göç, savaş, yoksulluk gibi birçok çevresel etmen çocuğun şiddetle erken yaşta tanışmasına ve çocuk ceza sistemine çok küçük yaşlarda dahil olmasına sebep olabilmektedir. Suçun içine doğan çocuk şiddeti zaten garipsememekte, normal yaşamın bir parçası olarak görüp uygulayabilmektedir. Çocuğun davranışları ve tercihleri genellikle içinde buldukları ortamın, aile yapısının, eğitim düzeyinin, ekonomik koşulların ve arkadaş çevresinin etkisiyle şekillenir. Sağlıklı bir neslin oluşması için ceza sistemine bir şekilde dahil olan çocuk ve gençlerin de özel olarak çalışılması; şiddet döngüsüne kurban verilmeden sosyal yaşama tam ve etkin katılımları sağlanmalıdır. Fırsat eşitliğini yakalamaları adına gerekiyorsa bazı pozitif ayrıcalıklardan yararlandırılmalı, psiko-sosyal destek verilmeli, eğitim ve meslek edindirme noktasında üzerlerine düşülmelidir.
- ➔ Aile, çocuğun ilk sosyal çevresidir ve kişilik, ahlak ve değer sisteminin temelleri ailede atılır. Aile destek programları ile aileler çocuk yetiştirme konusunda bilinçlendirilmeli, çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişmesine katkı sağlanmalıdır.
- ➔ Şiddet okullarda da her geçen gün artmakta, başta akran zorbalığı ve şiddetin arzu edileni elde etmede bir araç olarak görülmesi gibi nedenlerle çocuk ve gençler arasında fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet ile siber zorbalık yaygınlaşmaktadır. Bunun önlenmesi için okul ile aile birliği ilişkilerinin geliştirilmesine, ortak akılla hareket edilmesine, işbirliğine ihtiyaç vardır. Özellikle siber tehditlere karşı dijital okuryazarlığın

ve güvenli sosyal medya kullanımının hem ebeveynlere hem öğrencilere öğretilmesi gerekmektedir.

- ➔ Özellikle savaş ve dövüş içerikli oyunlar başta olmak üzere şiddetin çocukların zihninde sıradanlaşmasına ve özendirilmesine sebep olan medya içerikleri yasaklanmalı; şiddet içermeyen oyun, film, animasyon vb. medya içeriklerinin hazırlanması tasarlanması, tüketiciye arzı kamu ve STK'lar tarafından desteklenmelidir.
- ➔ Sosyal medya ile ilgili en can alıcı sorunsal, kötülüğü en çok kimin yaydığıdır. Kötülüğün iyi niyetlerle paylaşılarak yayılmasına engel olunmalıdır. Medyanın şiddeti ve kadına yönelik şiddet vakalarının sansürsüz servisi engellenmeli; şiddet olaylarının basına yansımada devlet eliyle fayda-zarar dengesi gözetilerek sansürleme yoluna gidilmelidir. Kayıp arama ve faili meçhul cinayetlerin soruşturulması gibi yargının görev alanına soyunan gündüz kuşağı programları denetlenmeli, yayın içerikleri ve yetki alanları sınırlandırılmalı; aile ve değerlerimizi yok sayan, çocuklarımızın ve gençlerimizin psikolojik ve ruhsal gelişimini olumsuz etkileyen dizi ve film sektörüne gerekli tebir/müdahaleler sağlanmalıdır. Televizyon, radyo ve internet yayınları ile sosyal medyada, şiddetin sıradanlaşmasının önüne geçilmeli; özellikle haber yayınlarının şiddeti afişe ederek duyarsızlığa sebep olması, acıyı toplumda yarıştırılır bir noktaya getirmesi engellenmelidir.
- ➔ Bilinçli medya kullanımı sadece bireylerin otokontrol sağlayarak öğrenebilecekleri bir sorumluluk alanı değildir. Başta medya içerik üreticilerinin bu konuda eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Medya patronları bu bağlamda ticari kaygıyla değil yayın etik ve ilkelerine göre hareket etmelidir.
- ➔ Medyada kimi algıları dayatmak üzere oluşturulan alanı, kendi milli ve manevi değerlerimizle doldurmak için editörlük atölyesi, çocuk sanatları atölyesi gibi programlar düzenlenmelidir.
- ➔ Yapay zekanın çizdiği profillerde her ayrıntısıyla mükemmel bir kadın portföyü ortaya koyulmaktadır fakat bu durum kadının toplum değer yargılarına hapsedilmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca yapay zeka uygulamalarının sorulan sorulara cinsiyete veya milliyete göre farklı cevap verdiği de tespit edilmiştir. Bu süreçte yapay zekanın toplumsal ayrıştırmaya sebep olabilecek hatta nefret söylemini körükleyebilecek tavır önlenmeli; bu eşitsizliğin giderilmesi yönünde çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

5- Hukuki Düzenlemeler ve Eksiklikler ile İlgili Tespit ve  neriler

- Kamuoyunda son zamanlarda yaşanan bazı olaylar sebebiyle toplumda “cezasızlık algısı” oluşmuştur. Şiddet özelinde “cezasızlık algısı” hem toplumun adalet mekanizmalarına olan güvenini sarsmakta hem de Şiddet döngüsünün devamına ve Şiddetin kanıksanmasına neden olmaktadır. Faillerin ceza almaması, caydırıcı olmayan cezalarla yargılanması ya da suçun yatarının olmaması (birkaç gün yatar çıkarım algısı); mağdurların hak arama hürriyeti mücadelesindeki motivasyonunu da olumsuz etkilemektedir. Yasaların tam olarak uygulanması, yasaların eksik kaldığı noktalarda gerekli düzenlemelerin yapılması, adalet mekanizmalarına hızlı ulaşım ve hızlı  z m n sağlanması ile cezasızlık algısının yıkılması sağlanmalı; hukuk düzenine olan güven yeniden tesis edilmelidir.
- Yapılan düzenlemelere rağmen Şiddet olaylarının d ş ge geçmemesi, mevcut kuralların ve daha önemlisi de uygulamanın gözden geçirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Mevzuat metinlerini oluştururken veya uluslararası metinleri iç hukuka uyarlarken; toplumun dinamiklerini, hassasiyetlerini, kodlarını, dini ekonomik ve sosyo kültürel yapısını dikkate almak ve tabiri caizse bedene uygun kıyafet dikmek gerekmektedir.
- Ebeveynlerin ve yakınlarının boşanma süreci ve sonrasındaki çatışmalar, en çok çocukların psikolojik ve duygusal gelişimini etkilemektedir. Özellikle velayet paylaşımı konusundaki anlaşmazlıklar,  ocuk üzerinde büyük bir yük oluşturabilmektedir. Çocuğun ihtiyaçlarının ve duygusal durumunun göz ardı edilmesi, bu süreçte duygusal taciz boyutuna ulaşabilecek bir gerilim yaratabilmektedir. Duygusal tacizin varlığı ve boyutları hem mahkeme süreçlerinde hem de süreç sonrasında mutlaka ilgili profesyonellerce tespit edilmeli ve gerekli müdahaleler yapılmalıdır.
- Aile içi Şiddet olgusu, “**Aile, kadın için en tehlikeli yerdir**” algısını yaratacak Şekilde yorumlanmamalı, aile kurumu ve toplumsal değerlerimiz için bir tehdide dönüştürülmemelidir. Yargı süreci medyanın veya kamuoyunun baskısı altında kalarak değil objektif hukuk kurallarına ve hakkaniyet ilkelerine göre işlemelidir. Yargılama sürecinin tüm aktörleri, kolluk kuvvetleri dahil olmak üzere Şiddetle mücadele noktasında eğitilmeli, bilinçlendirilmelidir. Hakem ve uzlaştırma mekanizmaları da tartışılmalı, olayın i  yüzü araştırılırken tüm taraflar önyargısız bir Şekilde dinlenmelidir. 6284 sayılı Yasaya dayanarak uygulanan uzaklaştırma tedbirlerinin, eşler arasında oluştur-

duğu kalıcı husumet, yıkıcı inatlaşma, boşanma ve artan şiddet vakalarına götüren süreci dikkatten kaçırılmamalı; yasal düzenlemeler gerekiyorsa gözden geçirilmeli ve uygulama hataları minimize edilmelidir.

- ➔ Son zamanlarda yaşanan şiddet olaylarında kadınlardan gelen en büyük şikayetin ve hukuk mekanizmalarının kullanılmamasının sebebinin; kadınların şikayet mekanizmasını kullanırken kişisel verilerinin (isim-soyisim, adres, telefon numarası) işlenmesinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kişisel verileri işlenen kadın, şikayet mekanizmasını kullanmaya çekinmekte, şikayet mekanizmasına başvurusu zorlaşmaktadır. Bu durumun önüne geçmek için kadınların savcılık şikayetlerinde kişisel veri ve iletişim bilgilerinin gizli kalması yönünde yasal çalışmalar yapılmalıdır.
- ➔ Türk Demokrasi tarihinde kadına yönelik şiddetin aktörlerinden bir de kuşkusuz darbe ve cuntalardır. Sözgelimi 28 Şubat süreci başta kadınlar olmak üzere pek çok kişiyi eğitim ve çalışma gibi temel haklardan mahrum bırakmış; kadınlar üniversite önlerinde başlarını açmaya zorlanarak din, vicdan, düşünce ve ifade hürriyetine tamamen aykırı şekilde baskıya maruz bırakılmışlardır. Kurulan ikna odalarıyla kadınlara sadece psikolojik şiddet uygulanmamış; kadınlar, darp edilmek, coplanmak, saçlarından tutulup sürüklenmek suretiyle fiziksel şiddete de maruz bırakılmıştır. 28 Şubat mağdurlarının yaşadıkları gibi ağır ve açık hak ihlalleri karşısında devlet; mağdurların maruz kaldıkları ihlalleri ve failleri tespit etmek, ihlallerden sorumlu olanları yargılamak, mağduriyetleri tazmin etmek veya zararı telafi etmek, hak ihlallerinin tekrarlanmaması için kurumsal reform niteliğinde gerekli adımları atmak yükümlülüğü altındadır. 28 Şubat mağdurlarının ve mağduriyetlerinin giderilmesi; hakların iadesi, tazmini ve telafisi için Cumhurbaşkanlığına bağlı bir komisyon kurulmalıdır. STK'ların da Komisyonda temsili sağlanmalıdır. Komisyon; mağduriyetin ve hak iddiasının tespiti konusunda somut bilgi ve belgeye dayalı ispat aramak yerine yapılan başvuruları res'en araştırmalı, sosyal hukuk devleti ve hakkaniyet ilkeleri gereğince mağduriyet tarihindeki koşulları göz önüne alarak karar vermelidir. 1982-2014 tarihleri arasında başörtüsü, irtica vb sebeplerle haksız ve hukuksuz idari işlemlere/ kararlara maruz kalanlara, hak arama yollarına başvuru hakkına sahip olup olmadığına veya bu yola başvurup başvurmadığına bakılmaksızın komisyona başvuru hakkı tanınmalıdır.

Bu alıştayın sonuçları, şiddetin önlenmesi ve toplumsal huzurun sağlanması adına atılacak adımlara ışık tutacak niteliktedir. Tüm paydaşların işbirliği ve kararlılığıyla, önerilen zm yollarının hayata geçirilmesi, daha güvenli ve adil bir toplum inşa etmenin temelini oluşturacaktır. şiddetin olmadığı, merhamet, saygı ve güven toplumunun yerleştiği bir dünya dileğiyle kamuoyuna saygıyla arz ederiz.

“ŞİDDET VE ÇATIŞMA ORTAMINDA KADIN VE AİLE ÇALIŞTAYI”NA KATILAN VE KATKI SUNAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

28 Şubat Gönüllüleri Platformu, 28 Şubat Kadın Platformu, 28 Şubat Öğrenci Derneği, Ailemiz Derneği (AİLEMİZ-DER), Deniz Feneri Derneği, Duyarlı Medya Derneği, Dünya Çocuk Aile Koruma Platformu (DÜNYA ÇAKOP), Dünya Hapkido Derneği, Dünya Sosyologları Derneği (DUSODER), Erdem Kültür Ahlak ve Dayanışma Derneği (ERDEMDER), Ev Kadınları Kültür ve Dayanışma Derneği, Filistin Vakfı, Geleceğin Sesi Derneği (GESEDER), Gelenekli Sanatlar Derneği, Göç ve Diaspora Vakfı, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Hayatı Kolaylaştıran Anneler Derneği (HAKADER), Hukukçu Kadınlar Derneği (HUKAD), Hukukçular Derneği, İlke Kadın İlim Kültür ve Dayanışma Derneği (İLKDER), İnsan Gelişimi ve Toplumsal Eğitim Vakfı (İGETEV), İnsani Yardım Vakfı (İHH), Kadın Birliği Platformu (KABİP), Kadın Sağlıkçılar Eğitim ve Dayanışma Vakfı (KASAV), Kadın, Aile ve Gençlik Merkezi (KAGEM), Kardelen Eğitim ve Yardımlaşma Derneği (KARDELEN-DER), Kudüs Bilinci Derneği, Mirasımız Kudüs Derneği, Önder İmam Hatipliler Derneği (ÖNDER), Sporcu Kadınlar Derneği, Şule Yüksel Şenler Vakfı, Türk Dünyası Parlamenterler Vakfı (TDPV), Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği, Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı (TÜRGEV), Yeşilay Derneği

Mastercard Mondelez **Unilever** Procter &
Amble(P&G) Braun **VISA** Henkel **Pfizer Inc**
 Bayer **Supradyn** Rennie **LO'REAL** E s L 2 e
 Lauder **Nivea** La Roche-Posay Mac
Maybelline Garnier Victorias
 Secret **YSL Beauty** Algida
Burger King Calve **Knorr**
 Carrefour Lay's **Cheetos** **PepsiCo**
Danone Domino's **Doritos**
 Nesquik KFC **Popyes** **Coca-Cola**
Damla Su **Nescafe** **Starbucks**
 Lipton **McDonald's** Oreo **Snickers**
 Milka Fanta **Carte D'Or** Simma
 Sprite Cappy Danette **Doğadan**
 Su **Cornetto** Kukren **Magnum**
 K e m **Yachun** **Schweppes**
T w i **Activia** **Ariel**
Nestle **Tropicana** **Orkid** Lux Alo
 Fairy **Domestos** Cif **Gillette** Head
 and **shoulders** pana Omo **Oral-B**
 Ace **Revlon** **Pampers** Prima **Pantene**
 Signal **Dove** Pril **Hacı Şakir** Prilt **Airwick** Bref
 Pervall **Calgon** Clear **Persil** Schwarzkopf
 Vanish **Korla** Dursil **Vaseline** Veet **Venus** Yumof

BUKTI EDITORIAL

ŞİDDET VE ÇATIŞMA ORTAMINDA

KADIN VE AİLE

PANEL / ÇALIŞTAY

1 ARALIK 2024
MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

MEMUR-SEN
KADIN KOMİSYONU

*"Örgütlü Kadın
Güçlü Toplum"*

